

Metodický list pre stredné školy
k edukačnej výstave
MORE MOŽNOSTÍ

Organizácia: Východoslovenská galéria
Vypracovala: Mgr. Petra Filipiaková

Názov aktivity: Ručný papier

Časová dotácia: 1 vyučovacia hodina

Anotácia: Metodický list s medzipredmetovými presahmi so zameraním na environmentálne prierezové témy. V rámci internej snahy skupiny zbierať papier vo svojej triede sa žiaci zoznámia s technikou, ktorá im predstaví rôzne možnosti znovu využitia nepotrebného papierového odpadu.

Ciele aktivity:

- zoznámiť sa s pojmami upcyklácia, recyklácia, koláž, asambláž,
- zoznámiť sa s novou technikou spracovania papierového odpadu,
- vedieť spolupracovať v skupine a rešpektovať sa navzájom,
- kreatívne pracovať s papierom.

Vzdelávacia oblasť a podoblasť:

Výtvarná výchova,

Umenie a kultúra/Človek a príroda, Estetika,

Vnímanie umeleckých diel Človek a spoločnosť,

Ochrana životného prostredia.

Výkonový štandard:

Žiak dokáže opísať proces ďalšieho spracovania papiera, rozumie spôsobu recyklácie a upcyklácie. Vie pomenovať základné techniky práce s papierom. Dokáže niesť zodpovednosť za kvalitu svojej práce pri hodnotení.

Zvyšuje si motiváciu k osvojovaniu si poznatkov a zručností pripravuje sa pre budúcnosť.

POTREBNÁ PRÍPRAVA

MATERIÁL A POMÔCKY:

Pre žiaka:

starý papier (noviny alebo staré zošity, skice, poznámkové bloky...), rám na fotografie približne veľkosti A5, stará záclona približne veľkosti A5, farebné kuchynské korenie (paprika, kari, kurkuma, rôzne bylinky)

Pre triedu:

vedro, lavór, ručný mixér, zošivačky, stará plachta, voda, hubky

Organizácia triedy:

Žiaci pracujú v dvojiciach vo svojej triede alebo vo výtvarnom ateliéri. Spoločne si pomáhajú príprave sít a ručného papiera.

Upozornenie na riziká:

Dobrym príkladom pre žiakov je ak sa v triede založí zber starého papiera. Tému upcyclácie sa potom učia cez skúsenosť.

Kúsky starého papiera je najlepšie namočiť do vody aspoň dve hodiny pred začatím aktivity.

V prípade slnečného počasia je najlepšie dosušiť ručný papier na školskom dvore, ak počasie nepraje, papiere budú suché až na ďalší deň.

SCENÁR AKTIVITY A METODICKÉ POZNÁMKY

Motivácia:

V úvode vyučovacej hodiny sa učiteľ/ka so žiakmi porozpráva o tom ako sa dá spracovať odpadový papier. Uvádza známe príklady zo života, ako napríklad: kartóny a obaly na vajčká, rolky z toaletného papiera, toaletný papier, zápisníky z recyklovaného papiera a pod. Učiteľ/ka v krátkosti predstaví žiakom históriu ručného papiera (príloha č. 1). „Papier“ – jeho spracovanie a recyklácia nadväzuje tematicky na výstavno – edukačný projekt VSG More možností. Táto téma je pre žiakov známa, nakoľko sa s recykláciou, záchranou planéty a ochranou životného prostredia stretli už v nižších ročníkoch.

Učiteľ/ka vysvetlí žiakom pojmy: upcyclácia, recyklácia, koláž, asambláž. Žiaci môžu uviesť aj iné príklady spracovania papiera, s ktorými sa už stretli.

Aktivita:

Žiaci pracujú striedavo v skupine a vo dvojiciach podľa presného návodu výroby ručného papiera.

Postup:

1. Staré papiere nasekáme alebo natrháme na malé kúsky a tie namočíme do vedra s vodou. Aspoň na 2 hodiny, ideálne na celú noc.

2. (V tomto bode si vzájomne pomáhajú dvojice žiakov.) Pripravíme si sitká. Použijeme na ne rám z fotografie (obvodovú časť bez zadnej strany so stojanom a bez skla-tieto si môžeme nechať na iné skvelé kreatívne aktivity, ako je maľba na sklo, maľba sypaným pieskom a pod....) Zo starej záclony si vystrihneme formát o dva cm väčší z každej strany ako máme rám. Záclony pripevníme na rám pomocou zošivačky na papier. Žiaci si vzájomne pomôžu pri napínaní záclony na rámy.

3. (Dobrovoľník zo skupiny.) Rozmočený papier zmixujeme ručným mixérom na kašu.

4. Kašu postupne odoberáme do širokej nádoby, napríklad do lavóra (ideálne je ak má lavór každá dvojica, ale skupina si poradí aj s jedným) s väčším obsahom vody. Zmes musí byť primerane riedka.

5. Zmes si môžeme prifarbiť rôznymi druhmi korenia.

6. Ručný papier vyberáme z vody pomocou sitka (pozor: použijeme tú časť, na ktorej je záclona napnutá, aby sa dal papier pekne preniesť na tkaninu, na ktorej bude schnúť). Sitko ponoríme do vody kolmo. Pod vodou ho otočíme do vodorovnej polohy a pomalým pohybom ho vytiahneme nad hladinu. Na sitku vám ostane zmes papiera. Ak sú v zmesi medzery alebo je príliš tenká a trhá sa, je potrebné ju zahustiť kašičkou. Naopak ak je nános príliš hrubý, rozriedime ju vodou.

7. (V tomto bode si vzájomne pomáhajú dvojice žiakov.) Sitko preklopíme na starú plachtu alebo inú tkaninu. Jemným pritláčaním hubky prenesieme papier zo sitka a necháme ho uschnúť na slnku.

8. Papier dávame dole až keď je úplne suchý.

9. Teraz sa môžeme na papieri ľubovoľne realizovať, môžeme ho vyžehliť, zapúšťať doňho farby, vosk, tuš alebo odtláčať grafiku... Máme more možností.

V prípade ak chceme papier ďalej spracovávať napríklad na výrobu zápisníka odporúčame do zmesi pridať pár kvapiek lepidla (duvilax).

Vyhodnotenie:

Učiteľ/ka sa žiakov opýta ako sa im aktivita páčila? Či ich inšpirovala k inej aktivite spracovania odpadových materiálov? Ako ďalej využijú hotový ručný papier?

Žiaci by mali slobodne prezentovať svoj názor.

SÚVISLOSTI

Zdroje a učebné pomôcky:

- Z histórie ručného papiera (príloha č. 1)
- Slovník pojmov (príloha č. 2)